

דברים (274)

שעת הנסיון, השעה הגדולה של האדם בחייו
 וְלוֹ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ (א. לו.)
 צריך להבין מה ראתה התורה לכתוב: "אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ",
 מה מקום יש לייחס את הדרך בחברון לכלב, הלא הוא
 דרך בכל הארץ? יש לומר: על האדם לדעת שהשעות
 האמיתיות בחייו שהם עיקר תכליתו בעולם, הם שעות
 הנסיון הקשות, שאם עומד בנסיון בהצלחה יהיה חזק
 ואיתן בכל הנסיונות בכל חייו. שאר המרגלים הלכו
 בארץ ישראל כמו כלב, אך ההליכה לא מתייחסת
 אליהם, אלא רק לכלב, כי בהליכה זו בחברון בא לידי
 ביטוי הנסיון שלו להתרחק בעצמו מעצת כל חבריו
 המרגלים, לכך רק אליו התייחסה הפעולה של "אֲשֶׁר
 דָּרַךְ בָּהּ". יסוד גדול היה מורגל בפני המשגיח זצ"ל
 והשתרש בשמו בעולם הישיבות: "אם הולך אז לא
 הולך, ואם לא הולך אז הולך", היינו כל תכלית האדם
 בעולמו היא לעמוד בנסיונות ובקשיים, ואם מתנסה
 ועומד בהם, זה נקרא שהולך לו, אבל אם הכל הולך,
 ואין לו קשיים, שעל קושי הוא מוותר מראש להלחם
 ולעמוד בנסיון, אז לא הולך לו, שכן לא יגיע לתכליתו,
 לעמוד בנסיון.

ספר "לחתך עליון"

גַּם בִּי הִתְאַנַּף ה' בְּגַלְלֵכֶם לְאמֹר גַּם אֶתָּה לֹא תִבֵּא שָׁם (ל. טז.)
 שואלים חכמי המדרש הרי ידוע שמשה לא נכנס לארץ
 בגלל שהיכה בסלע במקום לדבר עם הסלע, כמו
 שכתוב: "יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני
 ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר
 נתתי להם" (במדבר כ. יב), ואם כן מדוע משה מטיל את
 האשמה שסיבת אי כניסתו לארץ היא בגלל חטא
 המרגלים? ומסביר ה"כלי יקר", אמת הסיבה שמשה לא
 נכנס לארץ ישראל זה בגלל שהיכה הסלע במקום לדבר.
 אך שורש הסיבה שלא נכנסו לארץ ישראל היא בגלל
 חטא המרגלים. שאילו לא חטאו המרגלים, מיד היו
 נכנסים לארץ ישראל, ולא היתה מרים מתה והבאר לא
 היה נעלם, היה מים, ולא היה משה מכה בסלע.

ספר "שולחן אליהו"

וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיֵּשֵׁב בְּהָר הַהוּא לְקִרְאָתְכֶם וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם
 בְּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים וַיִּכְתּוּ אֶתְכֶם בְּשַׁעֲרֵי עַד חֲרָמָה (מ. ד.)

מה הדבורה הזאת כשהיא מכה את האדם מיד מתה אף
 הם כשהיו נוגעים בכס מיד מתים (רש"י). בפשטות
 משמעות הפסוק היא, לתאר את עוצם המכה שהוכו
 המעפילים, ולשם כך הוא משתמש במשל הדבורה,
 וכלשון הכתוב "ויכתו אתכם בשעיר עד חרמה". ואילו

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל (א. א.)
 החד"א בספר "חומת אנך", מביא לפרש, דאיתא
 בגמרא (ב"ב קסה.): הכל באבק לשון הרע, כי קשה מאוד
 להנצל מזה, וזאת רמז הכתוב: "אֵלֶּה", ראשי תבות:
 אבק לשון הרע, דברים אלו דיבר משה אל כל ישראל,
 כי כולם עלולים להכשל בזה, ויש להזהר מאוד בכך.
 ובזה פירשו את הפסוק בתהלים (קז. מג) "מי חכם
 וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה'", החכם שומר את עצמו
 אף באבק לשון הרע, שנרמזו בתיבת "אֵלֶּה", ועל ידי זה
 יזכה לראות חסדי ה'. מענין לענין, מעשה בא' מגדולי
 ישראל, שמתנגדיו הפיצו עליו שמועה, כי בני ביתו
 עוסקים במסחר שיש בו חשש אבק ריבית. כשהגיע א'
 הרבנים לבקרו, הגישו לפניו מאכל ומשקה בכלים נאים,
 אך היה מעט אבק על הכלים, אמר הרב 'אבק ריבית',
 ענה המארח לעומתו: אין זאת אלא אבק לשון הרע.

ספר "שיח הפרשה"

רְאֵה נְתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת הָאָרֶץ בְּאוֹ וַרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ (א. ה.)
 תחילה אמר "רְאֵה נְתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת הָאָרֶץ", היינו מתנה,
 ואחר כך "בְּאוֹ וַרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ". והלא מתנה וירושה
 שונות מזו ואין דין זה כדין זה. אלא האמת היא שעיקר
 נתינת ארץ ישראל לכלל ישראל, היתה ההבטחה
 שניתנה לאבות, כדברי התורה: "לא בצדקתך וכו'"
 ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך (דברים ט.
 ה-ו), הרי שכל זכותם של כלל ישראל בארץ ישראל, היא
 בגדר "ירושה". אלא שלא הובטח לאבות איזה דור יזכה
 בירושת הארץ, ורק מפני שדור המדבר היה דור דעה,
 לכן היתה ה'נתינה' דווקא להם. "טללי אורות"

יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים (א. יא.)
 באיזה זמן מן הזמנים נתקיימה ברכה זו? ברם הדברים
 מכוונים לעתיד לבוא, לאותה העת שעליה הנביא אומר:
 "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום" (ישיה ס. כב). עם
 ישראל שכעת הנהו 'קטן וצעיר' יגדל מספרו אלף מונים
 כפי ברכתו של משה רבינו.
 ספר "מענינה של תורה"

הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְנִים וְכו' (א. יג.)
 פירש רש"י: חכמים היינו כסופים, יש לפרש דרצונו
 לומר משום דאיזהו חכם הלומד מכל אדם, מכל אדם
 מדייק אפילו מן הקטן ממנו, ולכאורה הוא מבוש מדבר
 זה לשמוע מן הקטן ממנו, אעפ"י כן לא סגי בלאו הכי,
 כי כך אמרו חז"ל, שלא נקרא חכם אלא במי שלומד
 מכל אדם. וזה שפירש רש"י, חכמים, כסופים, שלא
 נקראו חכמים אם לא כסופים, לשון ביוש, שלומדים
 מכל אדם כנ"ל.
 ספר "מטעמי השולחן"

מרש"י משמע, שהדימוי לדבורה בא כדי לגרע מכוחה של המכה, ואדרבה, האמורי היו מתים מיד כשנגעו בהם. וצ"ב כיצד מתיישבים דברי רש"י, עם פשוטו של מקרא, וי"ל שאין כוונתו של רש"י בפירושו לגרע מכח המכה, אלא שהדימוי לדבורה בא לבטא את צורת המכה, שהיתה כדבורה, שכן גם הדבורה מתה מיד לאחר העקיצה, אע"פ שהארס ממית רק לאחר מכן. והמשל הוא, שהאמורים היכו את שונאיהם של ישראל מכת דבורה, ולאחר שהמכה המיתה את האמורים, מתו המעפילים, כלומר, לא נתנו לאמורים את ה'תענוג', לראות במפלתם של ישראל.

ספר "ברכת מרדכי"

אֲכַל בַּכֶּסֶף תִּשְׁבְּרֵנִי וְאֶכְלֵתִי וּמִים בַּכֶּסֶף תִּתֶּן לִי וְשִׁתִּיתִי
רק אֶעֱבְרָה בְּרַגְלֵי: (ב.כח)

בדרך השלילה מצינו שהתורה אומרת "על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים", ולכאורה לפ"ז הו"ל אף הכא לומר: לחם בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף וכו', ומדוע שינתה התורה בלשונה. אלא דידועים דברי הט"ז (ויסודם כבר בתוספות ב"מ דף סד: ד"ה ולא), דדבר שנכתב בתורה להדיא להיתר, אין כח ביד חכמים לאסור, ולפי שעתידין חז"ל לאסור פת עכו"ם, לפיכך לא אצתה התורה לומר להדיא לחם בכסף תשבירני ואכלתי, דא"כ היה נכתב להדיא להיתר. ולפיכך אמרה התורה: "אוכל בכסף תשבירני ואכלתי", דהשתא יכול להתפרש אף בדברים אחרים.

ספר 'המאור שבתורה'

ה' אֶלְהִיךָ עֲמָךְ לֹא חִסְרָתְךָ דָּבָר (ב. ז)

יהודי, בן למלכו מלכי המלכים, צריך להרגיש תמיד שלא חסר לו דבר, כי ה' אלוקיו עימו. בפרשת המן שירד לעם ישראל במדבר, מביא רש"י (במדבר יא. ז): שהקב"ה אמר: ראו באי עולם, על מה מתלוננים בני וכו'. דהיינו, שהקב"ה קורא לכל אומות העולם, מקצה העולם ועד קצהו, ואומר להם שיתבוננו בכפיות הטובה של עם ישראל, שבעוד שהוא הוריד לחם מן השמים טובה כל כך גדולה בדמותו של המן, התלוננו הם ואמרו "בלתי אל המן עינינו וכו'". ראו באי עולם, לא בכל מקום מצינו התבטאויות שכאלו בחז"ל, בהן נקראים כל תושבי העולם לראות במעשיהם של ישראל! ראיה יש בכך עד כמה כועס הקב"ה על בניו שאינם יודעים להעריך את גודל הטובות שהוא עושה עמהם, ובמקום להודות לו על המן, עוד באים אליו בטענות מדוע כל יום ויום הם אוכלים רק מן, ולא מאכלים מסוג אחר.

וצריך לדעת אומר הגרא"י פאם זצ"ל, שדבר מעין זה עלול לקרות אצל כל אחד שאינו מעריך כראוי את חסדיו של הקב"ה איתו. גם הוא ראוי להיכלל בין העם המתאווים, וגם הוא עלול לקבל את העונש המובא בפרשה זו בתורה.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

הלכה: אם יש מצוה באכילת פירות שביעית

יש סוברים שיש מצוה באכילת פירות שביעית, ויש חולקים. לדעת הסוברים שיש מצוה באכילת פירות שביעית: מצוה זו היא ככל מצוות אכילה שאינן מתקיימות אלא באכילת כזית לפחות. אין זו אלא מצוה קיומית ולא חיובית, כלומר, האוכלים קיים מצוה. ואם נפסדו קצת הוא מפונק אינו מצוה לאכלם. אסור לאכול פירות שביעית אכילה גסה, דהיינו אדם השבע עד כדי כך שהוא קץ בכל מה שהוא מוסיף לאכול, לא יאכל פירות שביעית, לפי שאכילה זו נחשבת להפסיד פירות שביעית. מותר לאכול פירות שביעית גם אם אין לאוכל הנאה בעת האכילה אלא הוא אוכלם כדי שלא יהיה רעב בעתיד וכיוצא בזה או אפילו לא תהיה לו הנאה גם אחר כך.

ספר "פירות שביעית"

פתגם: הבטחה ואהבה אינן כרוכות בחסרון כיס

ספר "שמחלה"

חקירה: גולמי כלים

אינם מקבלים טומאה מפני שאינם כלי, או שהיא הפקעת טומאה (קובץ שמועות חולין לב:)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לשון רפאים

רבי איזיל חריף היה אומר: בידוע שהרופאים משתמשים בלשון רומית. לפיכך הלשון הרומית נקראת לשון מתה.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קסד)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאלי בן רבקה, למרים בת רבקה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת, אליהו בן זהרה, ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr